

„Siła nasza leży w nas samych”

(Arka Bożek)

16 września 2018 roku w Dzieńmarowie odbyła się uroczystość odsłonięcia pamiątkowej tablicy poświęconej Janowi Rychlowi – działaczowi w obronie polskości na terenie Śląska Opolskiego.

Jan Rychel urodził się i dorastał w Dzieńmarowie. Tu też ukończył osiem klas szkoły podstawowej, a później kontynuował naukę w przedseminarium i seminarium nauczycielskim w Głubczycach. Związek Polaków w Niemczech wysłał Jana do Wielkopolski w celu poszerzenia wiedzy z literatury, historii i geografii Polski. Dzięki temu nabył prawo do nauczania w szkole powszechnej. Po powrocie do Opola, w 1926 r., rozpoczął pracę w redakcji organu Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polsko - Katolickiej „Zdrój”. Tam starał się, by polska młodzież zachowała rodzimą kulturę, język i obyczaje. Zajmował się kursami języka polskiego, organizował życie kulturalno - oświatowe w powiecie opolskim, prowadził koła śpiewacze, założył polskie sekcje sportowe. Został także kierownikiem Związku Młodzieży Polsko - Katolickiej oraz wiceprezesem Związku Polskich Kół Śpiewaczych Śląska Opolskiego. Opiekował się szkołami polskimi w Centawie, Jemielnicy, Jędryni. Nadzorował także kursy języka polskiego, historii i literatury polskiej, które prowadzone były przez polskich nauczycieli ze szkół prywatnych. W 1929 r. Jan Rychel został oddelegowany do Olesna i objął tam stanowisko kierownika polskiego Banku Ludowego, który udzielał kredytów polskim rolnikom, a także był ośrodkiem polskiego życia. W powiecie oleskim Jan zakładał też pierwsze polskie szkoły prywatne na Śląsku Opolskim, a przy nich biblioteki, zespoły teatralne i chóry. Między innymi dyrygował oleską „Jutrzenką”, założył chór „Dzwon”, często towarzyszył śpiewakom grą na skrzypcach.

W 1938 roku zorganizował wyjazd Polaków powiatu strzeleckiego na I Kongres Polaków w Niemczech. Uchwalono wówczas Pięć Prawd Polaków:

Uroczystość odsłonięcia pamiątkowej tablicy poświęconej Janowi Rychlowi

Written by Administrator

---

1. Jesteśmy Polakami.
2. Wiara Ojców naszych jest wiarą naszych dzieci.
3. Polak Polakowi bratem.
4. Co dzień Polak Narodowi służy.
5. Polska Matką naszą. Nie wolno mówić o Matce źle.

Dwa dni przed wybuchem II wojny światowej Jan Rychel został aresztowany, a następnie, wraz z czołowymi działaczami polskimi Śląska Opolskiego, przewieziony do obozu koncentracyjnego w Buchenwaldzie. Po wyzwoleniu obozu, w 1945r., przeszedł pieszo 170 km, aby powrócić w rodzinne strony. Podjął pracę w Komunalnej Kasie Oszczędności w Strzelcach Opolskich. W 1946 r. założył komórkę Stronnictwa Demokratycznego, a od 1948 roku był przewodniczącym Komitetu Powiatowego SD. W 1956 roku został wybrany na posła z okręgu kozielskiego, raciborskiego, strzeleckiego. Przyczynił się do przywrócenia prawa do ziemi rolnikom, których reforma rolna w 1944 roku wywłaszczyła. Był przewodniczącym Powiatowego Komitetu FJN, członkiem Rady Naczelnej Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich. Został odznaczony między innymi Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Na uroczystości odsłonięcia tablicy obecna była córka Jana – p. Maria Kocemba wraz z rodziną oraz wielu innych znamienitych gości.

O godzinie 11.30 ks. Proboszcz Marek Krzewicki odprawił Mszę Św. w intencji zmarłego Jana Rychla. Oprawę Eucharystii przygotowały panie: E. Jachim, B. Bensch, A. Dawidów, E. Szewc, B. Piotrowska. Uczniowie kl. III a – Maja Stanulewicz, Zuzanna Pytel, Henryk Skrzyp – zaśpiewali piosenkę „Znowu Cię spotykam” – poświęconą św. Janowi Pawłowi II. Następnie, w asyście harcerzy z ZSP w Baborowie, wszyscy udali się pod pamiątkową tablicę, aby uczestniczyć w jej odsłonięciu i poświęceniu. Po ceremonii uczennica kl. VIII a, Weronika

Uroczystość odsłonięcia pamiątkowej tablicy poświęconej Janowi Rychlowi

Written by Administrator

Hipnarowicz, recytowała Pięć Prawd Polaków, a uczeń kl. VIII b, Dawid Bensch, zagrał na trąbce utwór „Śpij, kolego śpij”. Później, na świetlicy, nadszedł czas wspomnień i refleksji. Uprzyjemnił go występ artystyczny uczniów ZSP w Baborowie. Uczniowie Tomasz Wiatrowicz, Karol Niewola recytowali wiersz „Kto ty jesteś”, Henryk Skrzyp zaśpiewał „Rotę”, a Weronika Hipnarowicz przedstawiła piękno ziemi ojczystej w utworze „Kocham Cię, Ziemi...”. Zebrani goście wysłuchali także koncertu zespołu „Margaretki” oraz kwartetu fletowego z Tworkowa.

„Kocham Cię, Ziemi,

Moich przodków Matko.”

Barbara Piotrowska